

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pavli Fvschi Episcopi Sarnensis De Visitatione Et
Regimine Ecclesiarvm. Libri Dvo**

Fusco, Paolo

Romae, 1616

De Cvstodia Sanctissimae Eucharistiæ. Cap. Qvintvm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61768](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61768)

DE CVSTODIA SANCTISSIMAE

Eucharistiae.

CAP. QVINTVM.

S V M M A R I V M.

- 1 **E**ucharistie sacramentum est in 11 *Decreta de sacramento Eucharistiae*
stitutum a Christo, & quādo. *in Concil. Trid. edita ab omnibus*
- 2 *Episcopus visitans sacramentum* *sunt tenenda.*
- 3 *Eucharistie qua debet instruere* 12 *Fides initium nostrae salutis, & fun*
fideles. nu. 7. *damentum.*
- 3 *Eucharistia qualiter custodienda,* 13 *Diabolus semper quarit perdere anī*
& retinenda sit. nu. 5. *mas.*
- 4 *Eucharistiam incaute remittens,* 14 *Diabolus, quare inuidet hominibus,*
qualiter puniatur. *& vititur libero arbitrio, sed ad*
- 6 *Lampas debet semper esse ardens* *malum ibid.*
- 8 *ante sacramentum Eucharistiae.* 15 *Diabolus per superbiam, & in*
8 *Eucharistia adoranda est cultu la-* *diam factus pater mendacij.*
- 9 *Eucharistia ex antiquo conserua-* 16 *Eucharistia est spiritualis cibus ani-*
tur in sacrario; ad infirmos duci- *marum.*
- 17 *tur. 10.* 17 *Ritus sanctae ecclesiae ab omnibus*
sunt seruandi.

1 **S**aluator noster Iesus Christus
discessurus ex hoc mundo ad
patrem † sanctissimum sacra-
mentum Eucharistie instituit, in quo
diuinitas diuini sui erga homines amo-
ris velut effudit, memoriam faciens
suorum mirabiliū, & illius sumptio-
ne colere nos sui memoriā precepit:
suamq. annuntiare mortē, donec ip-
se ad iudicandum mundū venerit, su-
mendo hoc sacramentū tamquā spi-
ritualem cibum animarum, quo alan-
tur, & confortentur vita illius, qui di-
xit, qui manducat me, & ipse viuet p-
pter me; sūt verba sanctę synod. Tri-
den. sess. 13. de sanct. Eucharist. sac. 2

c. 2. nobis saluberrimum sacramentū
quo maius beneficium optare non
potuissemus, quam, qd Christus Iesus
domin⁹ noster de Virgine natus, cru-
ci affixus, & in gloriā assūptus, se no-
bis totum ita largiatur, vt etiā nunc
corpus eius, sanguinemq. vere suma-
mus: illiq. per hoc diuinum sacramen-
tum prorsus incorporemur, ex Aug.
de fid. ad Petr. c. 19. per quod a malo
retrahimur, & in bono confortamur
& ad virtutum, & gratiarum profici-
mus incrementa, in quo profecto
proficimus ipsius corporali pręsētia
saluatoris. clem si dominum in prin.
de relig. & ven. sanct. † Anteq. igitur
episcopus

episcopus visitet hoc sacramentū, in quo diligens debet esse sua præscrutatio, hortari cunctos debet, de tam venerabili, & diuino Eucharistiæ sacramento, sinceram illā doctrinam tenere, quā semper catholica ecclesia ab ipso domino Iesu Christo, & eius Apostolis erudita, atq; a Spiritu sancto illi omnem veritatē in dies suggerēte edocta retinuit, & ad finem vsq; sæculi conseruabit. ead. sess. 13. in prin. & sess. 22. de sacrif. miss. cap. 1. pro certo credendum sub speciebus illis, panis & vini veram Iesu Christi domini nostri carnem, ac verum eius sanguinē in Eucharistia exhiberi. namq. ipse dominus affirmavit. Luc. cap. 22. hoc est corpus meum, q̄ pro vobis tradetur, & iterum. Io. c. 6. caro mea vere est cibus, & sanguis meus vere est potus. ideo bona dicit gratia, immo gratia gratiarū, quia ipse dominus Iesus in specie panis indicantis vnitatē c. quia passus. de cōf. dist. 2. adunatio hominis digne sumentis ad Christū, in conc. Flor. de hoc sacr. cap. 1. nihil querendo ex naturæ ordine in hoc Christi corpore, cum præter naturā sit ipse Christus partus ex Virgine. ead. dist. c. in quibus in fine, vnde dicitur ab ecclesia, quod non capis, q̄ non vides, animosa firmat fides, præter rerum ordinem, declarando vnde cum canones super inde editos in ipso sacro Conc. Tri. citata sess. 13. quos reasumit. Mart. Nauar. in suo man. lat. c. 22. nu. 70. † Vnde primo est videndū, q̄ ipsa sancta Eucharistia honorifice custodiatur, q̄ locus sit decens, & eminentior ecclesiæ, bene recondita, tabernaculū sit bene firmū, & clausum ex omni sui parte, vt nec foramen ēt minimū pateat, clauē, custo-

diatur, & qui clauem detinet, sit presbyter, alioquin sufficiens, & Dei timoratus, neque permittatur stare in loco humido, tabernaculū sit honorificum iuxta facultates ecclesiæ, cum veste serica interiori, & exteriori, & cū vase argenteo, & corporali benedicto, ad retinendū ipsum sacramentū cum simili operculo; mutetur saltem quolibet octauo die, & antiqua sumatur, ne aliqua corruptio in ipsis speciebus generetur; † etsi præpositus ipsi sacramento incaute Eucharistiā dimiserit, puniatur iuxta sacros canones, suspensione trium mensium ab officio c. 1. de cust. Euch. c. sane, de celeb. miss. etsi maior fuerit culpa, aut negligentia, maior detur pæna. addēdo, vel diminuendo secundū causam facti. l. quid ergo. §. pæna grauior. ff. de his qui not. infam. & sic arbitraria pæna. c. de causis. de offic. deleg. vnde ad simile propositum de diligentia custodia dicebat Origenes antiquus doctor, quod circa conseruandum corpus eius maxima vtenda est cautela, quia cum ipse sit totum bonum nostrum, sicut verus thesaurus animæ nostræ custodiendus est, qui dixit Matth. cap. 6. vbi est thesaurus tuus, ibi est cor tuum. † Et primo prohibeatur expræsse ne in tabernaculo sanctæ Eucharistiæ, penitus aliud detineatur, nec alia sacramenta, quæ alio honesto loco retinenda sunt, aduertēdo, quod multi superstitiosi tenēt pecunias secretas, candelas oblationū, & forsan inhonestas tractantes, cū cartis, & characterib⁹, vnde imponat pæna grauissima, ēt excommunicationis lat. sent. nāq. præsentia saluatoris non debet prophanari suppelleculibus, & immuditij. vbi Angeli seruiunt,

uiūt, & maiestas diuina adoratur. Ps.
 137. in conspectu Angelorum psallā
 tibi, adorabo ad templum sanctum
 tuum, & confitebor nomini tuo. Exo.
 c. 3. Terribilis est locus, ubi Deo san-
 ctificat, & ibi Dñs ad Moysem, locus
 in quo stas terra sancta est, solue cal-
 ciamentum de pedibus tuis. † Perpe-
 tuoq. caueatur, vt lampas ante san-
 ctam Eucharistiā semper ardeat, & in
 nocte, dieq. propter reuerentiā san-
 ctiss. Sacramēti, & vt ingredientēs ec-
 clēsiā sciant ubi primum adorare,
 debeant prēsentiā saluatoris nostri
 cum cautela etiam, vt diligens inqui-
 sitio adhibeatur, ne in lampadibus ip-
 sis quid curiosum misceatur, vt expe-
 rientia vidimus. de quo aduertēdum,
 ne per incuriam aliorum, diuina in-
 dignatio grauius exardescat. c. sane
 de celebr. Miss. sed oēs genibus flexis
 adorent sanctiss. sacramentum, cum
 deuotis orationibus iux. sacros cano-
 nes, & constit. Pij V. Pont. Max. inc.
 cum primum 1566. pontif. i. §. Vt igitur
 ad imitationem Urbani iv. qui
 in sua const. clem. i. de reliq. emen.
 sanct. multa disponit, & inter alia in-
 quit: vt quia per mortem homo cor-
 ruerat, & per cibum ipse releuaretur
 ad vitam, cecidit homo per cibum
 ligni mortiferum, releuatus est homo
 per cibum ligni vitalis, & quod sequi-
 tur ideo adorando fideles tam admi-
 rādū sacramentū, recolunt beneficiū,
 plerumq. quia cuius donum, vel mu-
 nus frequentius aspicitur, huius me-
 moria strictius retinetur. vers. huius
 7 memorialis. † Instruendus est clerus,
 & ipse populus in hoc sacramento
 non esse alterationē corporis Christi,
 sed accidentium panis conuertitur
 in corpus Christi. de cons. dist. 2. c. pa-

nis per consecrationem enim panis,
 & vini fit conuersio totius substan-
 tiæ panis in substantiā corporis domi-
 ni nostri, & totius substantiæ vini in
 substantiam eius sanguinis, sic confes-
 sa fuit semper sãcta ecclesia, ead. sess.
 13. c. 4. vt anathema iudicetur, qui
 dixerit in ipsis accidentibus remane-
 re substantiam panis, & vini. ibidem
 can. 2. & infra lib. 6. de sacram. latius
 dicemus: neq. ibi posse causari altera-
 tionem corporis Christi, sed acciden-
 tiū, nãq. sanctissima humanitas Chri-
 sti diuinitati vnita, corrumpi nō pōt.
 Ps. 15. non dabis sanctum tuum vide-
 re corruptionem: & dixit not. Arch.
 in c. quia corpus. de consecr. dist. 2.
 quem vide. q. gratia fuit data corpo-
 ris Christi, vt non posset in morte deti-
 neri, aut corruptioni subiaccere, vnde
 si forte corruptio aliquādo apparet,
 est in accidentibus, nō in humanitate
 Christi, q. Domini mei episcopi attē-
 dere debent, ne errores nascantur in
 mentes fideiū, & corrigere defectus,
 si qui sunt: † & quod ab omnibus hoc
 admirabile sacramentum Eucharistię
 adoretur cultu latriæ, cum eundem
 Deum ibi præsente esse, omnes cre-
 dere debent, quem Magi prociden-
 tes, & Apostoli in Galilea adoraue-
 rūt. ead. sess. 13 c. 5. etiā cultu externo
 & publice adorādum. can. 6. eod. loc.
 adducto, si quis dixerit in sancto Eu-
 charistiæ sacramento Christum vni-
 genitum Dei filium non esse cultu la-
 tris, etiam externo adorandum, atq.
 ideo nec festiua peculiari celebritate
 venerandum, neq. in processionibus.
 secundum laudabilem, & vniuersa-
 lē ecclesiæ sanctæ ritum, & consuetu-
 dinem solemniter circumgestandum
 vel nō publice, vt adoretur a populo
 propo-

proponendum, & eius adoratores esse idolatras anathema sit. Psal. nu. 69. dicit, & adorent eum omnes Angeli eius, & q̄ eius sumptio est duplex sacramentalis, & spiritualis. sic S. Tho. 3. par. quæst. 30. hortando omnes, ut utroque modo, & sacramentaliter & spiritualiter Christum sumant. Vnde docendi sunt de fructibus tanti sacramenti: de quibus infra. Sanctissimeque ex antiqua consuetudine ipsam Eucharistiam in sacrario asseruari sancta ecclesia morem retinuit iux. constitutionem. Inno. III. in Cōc. Gen. de eu. t. Euch. cap. 1. & ead. sess. 13. c. 6. & can. 3. Si quis dixerit non licere sacram Eucharistiam in sacrario asseruari, sed statim post consecrationem, astantibus necessario distribuendā anathema sit: sic igitur doceatur plebs, cum in Missa eleuat hostia salutaris, vel alijs ministratur, aut 11 cōseruatur, flexis genibus se inclinet. de celeb. miss. c. sane. §. sacerdos. vbi transgressores puniri debent a praelatis, & dura reprehensione dignisūt, qui in eleuatione corporis Christi, moniti, ut genuflectāt, parietibus, & 10 colūnis. adhærent. Maxima itē pietate simulq; sanctitate institutū est, ipsam Eucharistiam ad infirmos honorifice duci. eod. c. 6. & can. 7. si quis dixerit nō licere, ut Eucharistia ad infirmos honorifice deferatur anathema sit & eod. cap. sane. vbi instruitur presbyter eam deferre habitu decet, supposito mundo velamine, & cū superpellicio, lumine precedente, cū omni reuerētia, & honore. vultu dimisso ante pectus, similiter cum vase argenteo, vel saltem in calice, velo serico cooperto, non tñ in vase vitreo, deferanturq; duæ particule, ut in regressu

adoretur ab omnibus, cū pallio honesto, præcedente tintinnabulo. ut cuncti genuflectant. Gul. in ration. lib. 4. cap. 41. nu. 53. & si ex copia infirmorum (ut nunc est) omnes particule ministratæ fuerint, ut nulla remanserint, redeat sine sollemnitate, & veste, ne populus ex ignorantia adoret tabernaculum eod. c. sane. vbi Abb. not. eamq; deferat non alius nisi sacerdos de consecr. dist. 2. cap. peruenit. vel stante necessitate, aut sacerdotis absentia diaconus 93. dist. c. præfente. optimumq; esset, vbi fieri potest introduci societatem corporis Christi, & interim ad sit semper clericus, qui cum ipso sacerdote ministrante orationes, & p̄ces recitet, nec examinari prætermittat, quæ cæremoniæ, quiritus, quæve preces obseruent circa infirmum, ad hoc, ut omne vanū, & curiosum tollatur. Itē ut omnes credant de hoc sanctissimo sacramēto diffinita a sancta ecclesia in Cōc. Trid. sess. 13. per vndecim canones. ut bene explicat. Nauar. in man. cap. 22. n. 10. vers. circa materiam. contra quæ diffinita, si quis contrarium docere, prædicare, vel pertinaciter asserere, seu ēt publice disputando defendere præsumpserint. anathema iudicatur. ibi. can. 1. in fi. Cū enim in Concilijs generalibus auctoritate Romani Pontificis in diētis, veritas est manifestata non debēt homines nisi amplecti, & credere, sicuti de quatuor principalibus Concilijs dicimus ad instar quatuor euāgeliorū c. sicut 15. dist. idq. cauedum est, quā primum, ne circa hoc sanctissimum sacramentū, & reliqua fideles aliquo modo vacillēt, sed fide adhereāt Deo, a quo per fidē, & gratiā, habetur cognitio veritatis, & ordo

do dilectionis, cum natura fides sit primus habitus virtutū, vt dicunt omnes theologi, & infra dicemus suo loco. **12** co. † ipsa est enim initium, & fundamentum nostræ salutis humanæ, radixq; omnis iustificationis, vt in decreto eiusd. Conc. Trid. legitur. sess. 6 de iustif. cap. 8. sicuti latius dixi in fam. sing. in l. fi. nu. 8. & ad hoc de Eucharistia. dicit can. num. 10. fides hoc postulat, ne de his, quæ diximus, alijsque similibus ad hoc mysterium pertinentibus, quidq; dubites? id fiet, si simpliciter in fide, atque sententia ecclesiæ, vt est sane necessariū per omnia acquiescas: cum firmiter sit credendum, fidei numquam posse subesse falsum. S. Tho. 2. 2. qu. 1. ar. 3. dixit enim veritas. Luc. c. 21. cœlum, & terra transibunt, verba autem mea non transibunt, vt sit dubitare numquam liceat an vera sint: de quo ponunt doct. in c. dubius. de hæ. Mar. Nau. c. 11. sui man. n. 8. cum alijs infra **13** cēdis. † Sitq; diligens episcopus in su prædictis extirpare zizanias, & spinas quas diabolus in ecclesia Dei supereminare studet. 1. Pet. c. 5. sess. 14. eiusd. Conc. de sacr. extre. vnct. in prin. & c. 2. vbi dicit, q; diabolus per omnē vitam captat occasiones, vt quomodo possit deuorare animas nostras, calcaneoq; insidians. supra c. 3. post. n. 9. & Matth. cap. 13. cum dormirent homines, venit inimicus eius, & super seminauit zizania, in medio tritici, & abiit fortius oppugnans Religiosos, qui habent curam aliorū, vt per ruinam vnus, qui præest, fiat omnibus scādalum, & impediatur fides per cōuersationem pessimam clericorū, vt dicit **14** Orig. super Ezech. homil. 7. † nā inuidet q; homo creatus de limo ter-

ræ, teneat charitatem, quam ipse rednere nequiuit (quia noluit) Abb. in c. 1. in princ. de sum. Tri. vbi q; vtitur libero arbitrio ad malum, & tentat illos (præcipue in hoc sacramento) quos reputat meliores. archid. in c. nerui testi. 13. dist. bonū semper vertens in malum. Nosq; fideles baptismo sancto insignitos durius opprimit, dolens a suis faucibus ereptos, & quærens omni via rursus, in suā potestatem redigere. scribit do. Card. Hosi. de sacr. matri. cap. 55. in princ. & de sacr. confirm. c. 38. † sic igitur per superbiam, & inuidiam factus est pater mendacij. Alph. Aluar. in suo spec. cap. 78. & eius imperium dicit rex. Conc. Trid. sess. 5. in prin. de pecc. orig. §. si quis non confitetur, ibi, qui mortis deinde habuit imperium, hoc est diaboli, & conatur semper amorem redemptoris nostri ex cordibus fidelium expellere. idem, dom. Card. Hosi. lib. 4. de tradit. fol. 443. Vnde legimus Basilium magnum dicere. Diabolum bis nobis contrarium, & cum ab initio eiecit, & cum reditum nostrum contendit turbare, ex inuidia, quæ proprie est ipsius vitium, cū peccatores confisi de misericordia omnipotentis Dei recurrunt ex corde ad penitentiā, quæ est secūda tabula post naufragium. c. secunda de pæn. dist. 1. quæ tanto fortius displicet diabolo, quanto spem conceperat possidē **16** di, † hæc deniq; prouideat episcopus vt omnes tam venerandum sacramentum, quod est spiritualis cibus animarum, quo alantur, & confortentur viuētes. vita illius, qui dixit, qui māducat me, & ipse viuet, ppter me gratia augeat, iux. Conc. Flo. & omnē effectū quē materialis cibus, & potus quoad vitam

vitam agunt corporale, hoc idē quo ad vitā spirituale, & hoc sacramentū operatur, frequentent, & adorent, debitaq. reuerentia custodiant, & retineant, iuxta sacrosanctæ ecclesiæ, cęmonias, & ritus. † Quos ritus si quis contempserit, aut pro libito omitti, sine peccato a ministris, aut in nouos alios permutari posse dixerit, anathema sit. & iudicandus est. & diffinitū

ex eod. Conc. sess. 7. de sacram. ingen. can. 13. quis nesciat inquit Innocen. in cap. fin. 11. dist. aut non aduertat, id quod a Principe Apostolorum Petro Romanæ ecclesiæ traditum est, ac nunc vsque custoditur, ab omnibus debere seruari, quia omnes, qui sacris mancipantur ordinibus, canonicis regulis tenentur astricti. cap. quamquam. 23. dist. &c.

DE CRISMATE, ALIISQVE SACRAMENTIS, eorum retentione, & visitatione.

C A P. S E X T V M .

S V M M A R I V M .

- 1 **E**ucharistia excellentia ex quibus cognoscatur.
- 2 Crisma singulis annis, est conficiendum.
- 3 Crisma ex quo conficitur, quid significat, & ad quid.
- 4 Oleum cathecumenorum quibus vsibus appropriatum sit.
- 5 Clodoueus Primus Rex Franciæ oleo calitus dimissio fuit vnctus.
- 6 Oleo infirmorum quando utatur sancta ecclesia.
- 7 Oleum esse consecratum an sit de essentia sacramenti.
- 8 Sacramenta an omnia sint necessaria homini accipere, aut aliqua voluntaria.
- 9 Oleis consecratis virtus additur.
- 10 Oleum non consecratum, si addatur consecrato, an consecretur.
- 11 Crisma potest confici tempore interdicti.
- 12 Episcopus in quibus debet aduertere circa visitationem horum sacramentorum. nu. 14.
- 13 Sacerdos recipiens pretium pro concessione crismatis grauius peccat.
- 15 Sacrilegi in crismate, & in alijs solent nefaria committere.
- 16 Sacramentorum abusus est grauissimum peccatum.

1 **S**anctissimæ Eucharistiæ excellentia, † ex eo magis ab alijs sacramētis dignoscitur, nā licet alia sacramēta sanctificandi habeant vim, tūc tamen quādo

quis illis utitur, at in ipsa Eucharistia ipse Christus sanctitatis auctor, ante ipsius vsū est. memor. sess. 13. Cōcil. Trid. de sacr. cap. 3. incontinenti cum sacerdos illa verba protulerit.
hoc